

Учітеся брати мої,
Думайте читайте!

И чужому научайтесь,
Своего не поучайтесь,

СВОБОДА

„Въ своей
хатѣ
своя правда“

И сила
и воля“
Шевченко.

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУССКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУССКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА“.

Число 31

ДЖЕРСИ СІТІ. Н. Д. Середа 12-го Сентября 1894.

ГОДЪ II

„СОЮЗЪ“

Многі зъ Русинѣвъ уже зрозумѣли що то есть „Союзъ“, познали его потребу, оцѣнили его вартѣсть и громадно вписались до него. Але ще суть такі, котрі ще не поняли значенія „Союза“ и протое не можуть належито его оцѣнити а одтакъ вступити до него.

Длятого мы хочемъ имъ тую цѣлу рѣчь, о скѣлько можна, ясно, докладно объяснить въ той солодкой надѣи и съ тымъ переконанемъ, що якъ перечитають, спознають що то „Союзъ“ и всѣ до него приступаютъ.

Мы покинули нашъ родинный край, нашу прадѣдну землю, де родились и росли.

Той край, тая широка и безмежна земля, одъ давень давня, зветъ ся руска земля, а міліоны людей, що живутъ на той земли, называютъ ся Русинами.

Русины, такъ якъ и инші народы, мають свою отчину, свою рѣдну землю, на котрой живутъ, и творять одну велику родину.

Отже мы загнані судьбою въ далекий край, попрощали ся зъ тою родинною стрѣхою, подъ котрою насъ мати на свѣтъ привела, розстали ся съ полями та лугами, де малевькими бѣгали, игрались, де весели, росли, лишили рѣднѣ село, покинули свой рѣдний рускій край, свою дорогу отчину и тутъ добровольный изгнанники блукаемъ ся на чужинѣ шукаючи за тымъ кавалкомъ хлѣба, котрый намъ нашъ вороги въ дома на силу одобралі а насъ лишили гинути зъ голоду и холоду по закону.

Но все мы дѣти одной матери, все собѣ братья, все члены одной и той самой родины хотѣи розстались ся зъ нею и поїшли далеко въ свѣтъ за очі, то мусимъ ту познавати ся, лучити ся въ громаду на чужой земли тай и мѣжь чужими людьми, що бы не зорвати солодкой звязи мовы зъ оставшими ся въ дома, щобъ не забували и не одрѣкали ся рѣдной мовы и вѣры прадѣдовъ, щобъ

Русь мати не оплаковала насъ яко погибшихъ для ней, щобъ не нарѣкала же мы ей одцуралісь.

На тоє тутъ въ Америцѣ, заложили Русины таке братство, до котрого може належати кождый русинъ и кожда русинка не только зъ одного плейзу, але зъ цѣлой Америки. Отже таке братство, до котрого кождый Русинъ въ Америцѣ дає свое имя и зголошуєть що онъ есть русинъ и хоче буги членомъ того братства, таке то братство называєть ся „Союзъ“ а понеже до того „Союза“ може належати только братство русской народности або поодинокій рускій чоловікъ, зъ того походить назва: „Народный Русский Союзъ“.

Съ тыхъ пару словъ, тутъ оказанныхъ, думаемо що наш братъ уже спознали що то есть „Союзъ“, а теперь буде дуже легко дознатись на що той „Союзъ“ и до чо го здаєть ся. Во де больше людей згромаджуєть до купи, то мусить бути якась всепѣльна цѣль, мета до котрой всѣ разомъ старають ся дойти.

Такъ и „Союзъ“ тая велика громада всѣхъ Русинѣвъ въ Америцѣ, має дуже важный интересъ и высокую цѣль, до котрой має прамувати кождый ширый русинъ и кожда русинка патриотка тутъ въ Америцѣ.

Чоловѣкъ уже зъ натуры сотвореный жити на свѣтъ въ громадѣ, въ братствѣ, въ союзѣ зъ другими. Слибъ живъ особнякомъ въ самотѣ, тобъ сей часъ загинувъ. Онъ надъ базлюднымъ морскимъ берегомъ стоить самотна деревина. Наразъ зриваєть ся страшина буря и водни горы усе розбиваютъ ся о берегъ и рвуть и розмывають землю зъ подъ деревины, а сплывъный вѣтеръ гне ей до долу доки въ двое на перегибе и не зломить.

Не такъ съ тою деревиною що въ лѣсѣ, що въ купѣ росте. Хотяи якій зорветъ ся вѣтеръ, то деревьямъ нѣчого не вдѣе — бо одно о друге операетъ ся и зломити ся не дасть. Такъ то и съ чоловікомъ дѣбеть ся. Слибъ живъ

самотою, то бы пропавъ; а если живеть въ громадѣ, то въ бѣдѣ, въ нуждѣ, въ хоробрѣ має на кого опертись и не дасть ся зломати злиднѣямъ. Такъ само и мы Русины, слибъ кождый живъ особнякомъ и не признаваєть ся оденъ до другого, тобъ мы яко Русины не иступалибъ тутъ въ Америцѣ, о насъ бы никто ничего не знавъ що мы дѣти русской родины, но булибъ люди безъ назвы, безъ значенія, базъ народной метрики. А такъ „Союзъ“ заложено на тоє, щобъ кождый русинъ тутъ проживающий, вписавъ свое имя до книги „Союза“ и дає знати о собѣ хоть бы де бувъ далеко въ Америцѣ и такимъ способомъ дає познати що онъ русинъ, и не одрѣкає ся своего. Тогда въ такой способъ кождый русинъ може знати о другомъ, може дознати ся колько насъ есть тутъ на чужинѣ.

Кромѣ того, же черезъ вступлене до „Союза“ хоронить русинъ свою мову, свою вѣру, свою народность на далекой чужинѣ, має дальше слѣдуючу корысть.

Наколи членъ „Союза“ черезъ нащасте станеться калѣкою и на завсе не способный до работы, тогда „Союзъ“ дає такому нещасному брату до теперь 400 дол. щобъ мѣгъ якось поради́ти своей бѣдѣ.

Также дає „Союзъ“ посмертне 400 долларѣвъ, наколи членъ умре, або зоставъ забытый при работѣ, тоє посмертне достаетъ жена, або родина умершого. Сли членъ есть женатый а умре ему жена, достаетъ одъ „Союза“ 200 долларѣвъ.

Такъ право має кождый русинъ вписанный до „Союза“ Але де суть права мусятъ бути и обязанности.

Обовязкомъ кождого члена „Союза“ есть: заплатити вступне разъ на всегда 50 ц. а мо мѣсяцъ платити точно 50 цнт. до касы „Союза“ бо съ того выплачуєть ся за помощью и посмертне По 3-хъ мѣсяцяхъ належана до „Союза“ маєть право до вспомогі и до побраня посмертного.

Але чоловікъ не только самымъ хлѣбомъ живеть, але и словомъ божимъ: хлѣбъ есть поживою для тѣла, а слово боже т. е. правда, е кормомъ души-розуму.

Интересъ и цѣль „Союза“ не только есть дати вспомогу грошеву въ черной годинѣ нужды и горя, але и старати ся поднести рускій народъ зъ душевной темноты, вказати дорогу до правды, отворити му очи, щобъ нимъ видѣвъ якъ правдиво стоять рѣчи на семъ свѣтъ и якъ чоловікъ має поступати, щобъ живъ не такъ якъ му кажутъ тѣи що укладають законъ для своего интересу на згубу бѣдныхъ, але щобъ живъ якъ Богъ велѣвъ.

Въ интересѣ „Союза“ лежить статись сильною и поважною народною институцією, бути сторожомъ интересѣвъ русского народа, бути проводникомъ и вказовати дорогу до знания и добра.

Але якъ птишина не годна лѣтати безъ крыль, такъ и „Союзъ“ не може розвинути свою патриотичну місію на хосенъ тугейшихъ Русинѣвъ безъ гроша. Для того трба конечно щобъ кождый Русинъ и Русинка вписались до „Союза“ и клали свою офру на народный жертвенникъ. Тодѣ „Союзъ“ буде старати ся о закладане русскихъ шкѣль, читальне, постараетъ ся всюмогу задовженихъ церквей доложитъ своего старания що бы позашисувани рускій церкви не законною дорогою тугейшимъ епископамъ, о пяти належали до народу русского и стались народнымъ майномъ. Поодинокое рускій люде приходять до Америки и вертають назадъ до краю але рускій народъ усе позѣстане въ Америцѣ и для него „Союзъ“ есть такъ потребный якъ Богъ при смерти, Кѣбъ то нашимъ люде всѣ зрозумѣли тую потребу, тобъ днесъ „Союзъ“ мавъ 10 тысячъ членѣвъ.

Десять тысячъ въ „Союзѣ“ Господи свѣтый! Люде добрый, чи знаете що то за сила и якъ святою есть прав-

да: же громада великий чоловікъ?

Пореконайтесь отъ такъ разъ. Десять тысячъ членѣвъ якъ зложитъ вступне по 50 цнт. робить 5 тысячъ долларѣвъ; на рѣкъ зъ мѣсячной вкладки по 50 цнт. робить ся поважна и красна сума 60 тысячъ долларѣвъ! Що скажете на тоє?

Чи се такъ тяжко для русина, котрый робить, дати по 50 центѣвъ на мѣсяць а такъ красну суму мати въ народной касѣ?

Возьмѣмъ щобъ зъ тыхъ 60 тысячъ выдавалось на вспомогу, посмертне 30 тысячъ то чи не оставалобъ ще 35 тысячъ дол. на школы, або на спроважене книжокъ до читальнѣ, на вспомогу якої церкви?!

А за якихъ 5, 6 рокѣвъ не моглибъ мы мати свой рускій шпиталь? Чи не моглибъ мы мати свой рускій банкъ и продавати шифкарты и высылати гроши и съ того мати рѣчный профитъ якихъ 5 тысячъ, котрый теперь мають жида?

Въ старѣмъ краю зъ остатного друкъ на непотребный податки, а мы тутъ для своего власного добра будемо такъ необачными жаловати дати малу частину зъ того що маємо и черезъ тоє жадного убитку не почуємо?

Чи не булобъ се соромомъ та ганьбою жити тутъ въ Америцѣ безъ жадной народной институции, безъ „Союза“?

Наши братья въ старѣмъ краю, не мають неразъ за що соли купити а на читальнѣ, на позычковой касѣ, на громадскій шѣхлѣры тянуть ся зъ остатного а мы будемо по заду?

Братья милі, братья рѣдні! Заклинаю Васъ на Бога живого и на вашу безсмертну душу, же все тоє моглибъ мы мати, только треба доброй волѣ и охоты, охоты и доброй волѣ и ще разъ, доброй волѣ и охоты.

Вотъ що есть „Союзъ“ и на що есть „Союзъ“.

А-ну до дѣла, до дѣла всѣ!

Гр. Гр.

SVOBODA
(LIBERTY.)

Weekly Paper

The only Russian political paper in this Country and has a largest circulation through the United States and is an invaluable advertising medium.

Предплата річна 2.00
До старого краю..... 2.50

Всѣ дописи и гроші про-
сімъ выслати подъ адре-
сомъ:

To "Svoboda" Printing Office
247 Warren Str.
Jersey City, N. J.

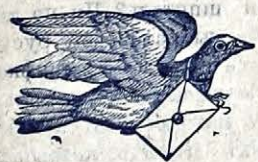
Наша газета выходитъ по
тѣмъ днямъ въ С е р е д у.

ADVERTISING RATES:
One inch per annum...\$ 10.00
„ „Six months. „ 6.00

All money or money orders
should be addressed to:

„Svoboda“ Printing Office
247 Warren Str.
Jersey City, N. J.

Entered at the post office at
Jersey City, N. J., as second
class mail matter.

**ЩО ЧУВАТИ ВЪ СТАРОМЪ
КРАЮ.**

Галичина жидівська
отчина.

Читателѣ „Свободы“ уже
знають же у старомъ краю,
въ Галичинѣ, Буковинѣ по-
явилась холера, котра стра-
шно и до сихъ моръ ширить
ся и людоньки мруть.

Днесъ оставмо тѣхъ що
умерли на холеру — най зъ
Богомъ спочивають и земля
имъ перомъ, а вернѣмъ ся
до живыхъ труповъ той зе-
мли, котра колись була хри-
стіянська а нынѣ, черезъ
звѣстну на весь свѣтъ шп-
рокій „польску господарку“
сталась жидівською.

Богато людей приѣхало до
Львова оглядати польско-
жидівську выставку, мѣжъ ко-
трыми бувъ и корреспон-
дентъ одъ нѣмецкой вѣден-
ской газеты „Deutsches Volks
blatt“, котрый не только
звидѣвъ выставу, але и роз-
глянувъ ся по Галичинѣ и
написавъ хорошій артикулъ
и правдивый въ своей газе-
тѣ, котрый то артикулъ по-
даемо въ короткости въ „Сво-
бодѣ“.

Сей ученый нѣмчикъ пише
такъ:

„Нынѣ Галичина уже за-
хвачена жидовою и то такъ,
далеко, що о помочи и спа-
сенію той краины навѣтъ и
мыслити не можна. Того
сумного положенія рѣчи, не
змѣнить хоть бы и сто льво-
вскихъ выставокъ. Той дум-
ка суть всѣ учены люде якъ:
уриадники, офицеры, техни-
ки, котры въ Галичинѣ пе-
ребували черезъ довгі лѣта.
Галичка земля знаходить ся
уже по найбольшой части
въ посѣданю жидівскомъ;
Прекрасні лѣсы, боры, по-
лонины, належать до жи-
довъ яко власность; богаті
копальні соли, нафты, на-
лежать до жидовъ; прекрас-
ніи и богаті дома въ рынку
по всѣхъ галичкихъ мѣстахъ
посѣдають жида; торговлю,
купуванемъ и продаванемъ
исключно труднятъ ся жида;
продажъ горѣвки и тютюну
только въ жидівскихъ ру-
кахъ; большість галичкихъ
хлѣборобовъ есть задовже-
на у жидовъ на довгі лѣта,
ба до вѣку; такъ мазурекій
якъ и рускій хлопъ мусить
платити гарачъ жидамъ.“

Тутъ не ма рожницѣ мѣжъ
мазурскимъ а рускимъ се-
ляниномъ. Жидъ есть его
паномъ; жидъ має въ сво-
ихъ рукахъ гроши, горѣвку
и дуганъ — отже може зъ
бѣднымъ хлопомъ робити що
только му сподобаеться; тѣмъ,
що добре розглянувшись по
Галичинѣ и зъ близька при-
дивившись стосункамъ того
краю знають, що жидъ зро-
бивъ зъ бѣдного, доброду-
шного галицкого хлопа.

Слѣ уже для того нещасного
краю ніякого на ма спасе-
нія щоби бувъ освободженъ
зъ жидівскихъ пазуровъ;
слѣ большу часть мешкан-
цѣвъ того краю, можна у-
вижити яко погибшу не толь-
ко для цивилизаціи, але и
для истнованія гідного лю-
дей, то правда о причинахъ
того нещасного упадку, на-
певно не утаить ся!

Такъ пишуть нѣмецкы газе-
ты о нещасномъ нашомъ
краю. Поляки budouть по-
лучу въ Галичинѣ въ повѣтрю
а жида збирають землю и
народъ мусить зъ бѣды ги-
нути.

АМЕРИКАНСКА РУСЬ.

На нападъ на руску честь
зъ стороны „Вістника“, од-
кликнувшись Русины зъ всѣхъ
сторонъ Америки и заяви-
ли зъ обуренемъ, якъ до жи-
вого ихъ доткнула зневага
русского народа.

Для браку мѣсяця, подаемо
тутъ двѣ дописи въ отсей
справѣ.

Допись.

Хвальна Редакція!

Гнѣвъ и жаль обгортае
душу на саму думку, що

могъ знайти ся такой чоло-
вѣкъ, и то ще называющій
себе русиномъ, що посмѣвъ
такъ понижити насъ Руси-
новъ въ Америцѣ, зачисля-
ючи насъ майже до дикихъ
готентотовъ. Се подяка тимъ
русиномъ, що предплачува-
ли „Вістникъ“ и своими
долгарами утримували голо-
ту „Вістника“, котра опос-
ля такъ очернила рускій на-
родъ въ Америцѣ.

Теперь тѣмъ, що дались зве-
сти, намовити, одурити и
пристали до партіи „Віст-
ника“, най берутъ на ро-
зумъ и най не кождому ду-
ху вѣрять. Най видять те-
перь сами: якъ даремно
выкинули свой грошъ на
пожитокъ ворогамъ а собѣ
на смѣхъ та на ганьбу! Чи
не бувъ уже часъ перконе-
ти ся, що тѣмъ, котры выда-
ють „Вістникъ“ и протегу-
ють его, не суть люде ру-
ского сердца, руского духа,
але только долярохваты,
безъ всякого благородного
почутія патріотизму, безъ
всякой провѣдной думки?
Чи не лучшебъ було, слибъ
за тѣмъ грошъ, що выдано на
„Вістникъ“ поставлено де
хоть одну руску школу, а-
бо спровадити зъ краю на-
ру сотъ тысячъ книжочокъ
и роздати мѣжъ рускій на-
родъ въ Америцѣ щоби чи-
тавъ и наберавъ освѣты?

Насъ се дивуе и дуже що
ще суть такой люде, же да-
ють ся обманювати и пла-
титъ за такую газету, и котра
не только же не просвѣщае
своихъ читателей, але ихъ
ганьбить яко глупыхъ и не
просвѣщенныхъ.

Братя Русины!

Най-то буде наукою для
насъ: николи не бути легко-
вѣрными на будущее и не ко-
жду газету уважати за ру-
ску, котра тутъ рускими
буквами друкована.

Дальше, тримаймо ся рады
и порады „Свободы“, ко-
тра правду всюду и всѣмъ
въ очи говорить и стараєсь
освѣтити чимъ разъ то боль-
ше нашъ народъ въ Амери-
цѣ.

Теперь позналисьмо кто для
насъ другъ а кто ворогъ.
Знаємо уже чого маємо три-
мати ся и кого слухати, а
кого хоронити и погор-
джати. Лучшѣмъ ся братя
всѣ подъ прапоръ правды и
науки, вписуймо ся до „Со-
юза“ а тогда всѣ разомъ гу-
кнемо: погибелъ ворогамъ
русского народа!

Русины зъ Конектикутъ.

Хвальна Редакція!

Слава Богу показавшему
намъ свѣтъ! Вдяка най бу-
де „Свободѣ“ що отворила
намъ очи и вказала вояка
въ овечой скорѣ. Теперь мы
спознали де правда а де
ложь; де свѣтло а де тьма,
кто русинъ патріота, а кто
подшиванецъ и брехунъ.
Вонъ зъ зрадниками и чер-

нитлями руского народа въ
Америцѣ! безголовіе пере-
кончыкамъ Руси святой!

Кто коли чувавъ щоби га-
зета уходяча за руску и ру-
скимъ грошемъ поддержи-
вана — такъ огидно змалювала
рускій народъ въ Америцѣ
якъ се здѣлавъ „Вістникъ“

За наше жито ще насъ и
бито! Но увидимо кто одъ
днесъ буде мудрійшій, про-
свѣщенѣйшій, якъ люде не
дадутъ гроша дармодамъ.

Патріотъ.

ЩО НОВОГО ВЪ АМЕРИЦѣ

Н о в а Т а р и ф а .

Наколи уже новый законъ
цловый зоставъ и безъ под-
пису президента правосиль-
нымъ, то всѣ, почавши одъ
самого президента а скон-
чивши на маломъ бизнеси-
стѣ, критикуютъ, осуждаютъ
и ганьблять сей законъ. О-
собливо республиканска пар-
тія выступае остро и нѣве-
читъ зъ болотомъ демокра-
товъ, котры черезъ новый
законъ, причинились до у-
падку американского про-
мысла и торговлѣ а тудей-
шого робѣтника выставили
на голодову смерть.

Американскы газеты про-
тивны демократичной пар-
тіи, голосать зъ той причи-
ны и напоминають амери-
канскій народъ щоби бравъ
на разумъ кого избирати
при слѣдующихъ выборахъ
на президента. Мѣжъ ин-
шимъ вказуютъ избирати не
поборника одной партіи, а
ле избирати президента Со-
единенныхъ Штатовъ; не вы-
бирати того, котрый бурить
и нищить, але того що бу-
дуе и має на сердцю инте-
ресъ не своей партіи, але
цѣлого американского на-
рода.

***

La b o r D a y .

Дня 3. Вересня, обходявъ
американскій народъ на-
родне свято „день робѣтни-
чий“. Той день посвящено
на тое, абы показати якъ
высоко цѣнить ся робѣтникамъ
и якъ поважаєть ся его мо-
зольна праця.

Въ Нью Йорку въ робѣтни-
чой парадѣ ступало въ вели-
комъ порядку зъ музыкою
на передѣ 12 тысячъ робѣт-
никовъ. Булобъ и больше,
але многимъ а многимъ ро-
бѣтникамъ не було можливо
явити ся черезъ тяжкій ча-
сы безробѣтѣ. По всѣхъ у-
судахъ одбували ся такі
робѣтничы парады полученіи
зъ товаришескими забавами.

***

Въ осмохъ мѣсяцяхъ сего
року прибуло до Америки
116, 501 емигрантовъ, а ми-
нувшого року въ томъ са-
момъ часѣ було 219, 862
отже сего року меньше о
175, 371.

Фабриканты скла зъ піт-
тсбургского округа, поста-
новили знизити платню ро-
бѣтникамъ о 40 проценты.
Робѣтники на се згодитись
не хочуть и не одовга бу-
де стрейкъ.

***

Страшна пожара лѣсовъ.

Шѣсть осадъ спопелѣло.

Тысячъ людей згорѣло.

Duluth, Minn. Шѣсть о-
садъ, якъ до теперъ звѣстно
спопелѣли черезъ пожару
лѣсовъ. Комуникація теле-
графична и колова перер-
вана. Число погибшихъ лю-
дей дуже велике. Знищенъ
осады суть слѣдующіи. Hink-
ley, Minn, зъ 12 тысячъ до
15,000 жителями, Sandston,
100 жит. Partridge, и Mans-
field кожда зъ 3000 жите-
лями Shell Lake и Baronee
зъ 2000 жит. Около 1000
людей погибло въ полеме-
няхъ. Въ Pain City въ од-
номъ забудованю погибло
наразъ 200 людей. Страшна
сцена представляє ся очамъ
зрѣтеля, якъ пишуть газе-
ты. Тѣмъ сады були розки-
неніи по мѣжъ лѣсами; о-
гонь горѣвшихъ лѣсовъ ско-
ро переходивъ и на осады.

Въ одной хвилѣ цѣла мѣ-
сцевость стояла въ огни и
ратунку жадного не було.
Неразъ було и такъ, що лю-
де утѣкаючи одъ огню, по-
падали въ рѣку и потопили
ся. Серце на кавалки кра-
сєсь наколи подивитъ ся чо-
ловѣкъ на тѣмъ спустошеніи!
Оглянешъ ся наоколо себе и
якъ только окомъ сягнешъ
видишь зчорнѣлы недого-
рѣвшій дерева, котры сто-
ять мовъ закляты духи, а
тамъ далѣй ще курить ся и
дымъ закриває сонце и вся
природа на вкругъ прибе-
рає смутный видъ. Недале-
ко згорѣвшого лѣса взно-
ситъ ся велика купа попе-
лу зъ знищенихъ домовъ и
мѣжъ попомомъ чорнѣють
головѣ зъ лючкихъ труповъ!

***

Columbus, Ohio.

Два потяги, оденъ тяга-
ровый а другій пассажерскій
зѣѣхали ся на мостѣ рѣкы
Олентани; пассажерскій зос-
тавъ переверненый въ рѣку
и богато особъ покарѣчило
ся але забитыхъ не було.

***

Трешговъ, дня 6. сего мѣсяця
повѣшено двоухъ вязнѣвъ за
убійство, мѣжъ которыми
находивъ ся третій зъ ряду
що мавъ бути повѣшенный
Иванъ Коцинь словакъ, але
судъ перемѣнивъ кару смер-
ти на досмертну тюрьму.

***

Неодовга зачнетъ ся робо-
та коло будовы величезного
моста черезъ рѣку Hudson,

жотрий буде лучити Нью Йорк зь Джерсі Сіті.

Той мост буде стояти 54 міліонів доларів.

В С Я Ч И Н А .

О г и д н и я з а б о б о н ы .

Зь міста Catania, вь Сицилии, доносять газету слѣдуюче. Одинъ сельскій музыкантъ Carmelo, забивъ 24 дѣтей и кровю тыхъ невинныхъ дѣточокъ поливая землю, щобъ знайти оттакъ укрить скарбы подъ землею. Туя страшну рѣзню на дѣтяхъ поповнивъ и другій забобонникъ доси не звѣстный.

Недавно тому выкравъ ктось зь близкого села Cibalі ажъ 20 дѣтей. По довгомъ пошукваню, знайшли жандармы вь лѣсѣ 20 забитыхъ дѣтей але кто и коли се учинивъ, не вѣдомо. Наразъ достають родичи убитыхъ дѣтей листъ, вь котромъ стояло написано щобъ ся не журили, бо за тѣ дѣти отримать надгороду, якъ знайдуть ся скарбы закопанъ подъ землею. Таки то забобоны истнууть мѣжъ тамтѣйшимъ темнымъ народомъ.

***

Довгий вѣкъ Русинівъ.

Одъ довшого часу уже учени люде прийшли до того переконанія, же найбільше на Руси доживають поодинокі люде довшого вѣку, якъ де инодѣ. Зь офіціального справозданія явствуєть, що кievская губернія занимає перше мѣсце, де можна подбати людей, котри довго живутъ на семь божомъ свѣтѣ.

Посля урядового справозданія умерло вь кievской губерніи 14 людей, котри жили по сто роківъ. Вь городѣ Кіевѣ, умеръ чоловікъ, котрый числивъ 110 лѣтъ, а на передмѣстї Кіева умерло двѣ женщины, зь котрыхъ одна мала 102 а друга 104 лѣтъ. Вь Бердичовѣ дожило двоохъ мужичи оденъ 101 а другій 114 лѣтъ. Вь Васильковѣ померъ оденъ сѣдоглавыи старецъ проживши 115 роківъ. Вь томъ самомъ окрузѣ вмерла женщина 105 лѣтъ маюча.

Вь Звенигородку умеръ мужичина вь 110 лѣтъ житя, а вь Таращѣ другій вь 105 роцѣ. Вь Уманю розсталось двоохъ съ тымъ свѣтомъ оденъ мавъ 106, а другій 102. Вь Радомыслѣ померло тоже двоохъ, оденъ мавъ 106, а другій 103 лѣтъ.

Вь тыхъ дняхъ померъ вь Черкасахъ чоловікъ числчий 105 роківъ. Мѣжъ тими старцями находять ся 14, котри померали вь одномъ роцѣ и вь одномъ окрузѣ (бецирку). Слѣбъ то пораховано до купи ихъ дѣ-

та, що пережили, тобъ було 1.489 лѣтъ.

Газеты зь Саратовъ пишуть що вь той губерніи жие Николай Савинъ, котрый бувъ вь войнѣ проти Наполеона первого и має теперъ 126 лѣтъ.

***

Ч у д н а д и т и н а .

Вь Берлинѣ, вь Passage Raporichish, продукуєть маленькій хлопчина, котрый має теперъ 2 роки. Коли ще мавъ рікъ и повъ, взявъ ся до газетъ и безъ жадного проводу навчивъ ся читати. Теперъ передъ численною пуликою читає все и друковане и писане со всякою точностію.

Люде не можуть ся надивовати сему зъявищу,

***

Жебраки и ихъ богатства.

До найлѣкшого и найкористивѣйшого способу заробкованя, належить жебране. Жебракъ не журить ся ничимъ его голову нѣкто не клопоче, до него належить цѣлый свѣтъ; жебракъ вдовольняєть ся чимъ небудь а при томъ великій збиває гроши.

Вь Нѣмеччинѣ обраховали, що пересѣчно кождый жебракъ має 2-4 марокъ денно. На дняхъ знайдено вь Берлинѣ у одной жебрачки зашитыхъ вь лахахъ 16 тысячъ марокъ; а Дубинѣ арештовано другу жебрачку, котра мала 11 тысячъ марокъ.

Вь Монахіюмъ оденъ жебракъ потрафивъ рочно зложити собѣ 6 тысячъ марокъ.

Вь Франкфуртѣ умеръ бѣдный жебракъ, котрый лишивъ 55 тысячъ маєтку.

Вь Хемницѣ вь Росіи прийшовъ жебракъ до дому убогихъ и просивъ щобъ го прийняли. Коли перетраєли жебрака, знайшли у него 24 тысячъ рублей.

Се лучаєть ся не рѣдко, але дуже часто, що можна подбати жебраковъ богачовъ.

Запевно нашъ читатель буде цѣкавыи дознатись, де и кѣмъ знаходитъ ся жебраковъ.

Вь Нѣмеччинѣ рахують ихъ на 100.000. Наколи возьмемо подъ розвагу, що кождый жебракъ має 2 мар. 50 фениговъ денно, тогда покаже ся що жебраки коштують сей край 91 міліонівъ рѣчно.

Вь Росіи есть 500,000 жебраковъ. Сама Москва має ихъ 26 тысячъ.

Сѣверна Америка має 30.000 котри по наибольшей части суть волоцюги и карою для крадныи. Вь лѣтѣ розходять ся по фармахъ и крадуть, а подъ зиму стягають ся до великихъ мѣстъ.

Италія має 50,000 патен-

тованныхъ жебраковъ а иншихъ безъ числа.

Вь Австріи заказано жебрати, але за те жебраковъ рахують на тысячи и тысячи.

Вь Англіи есть много а много жебраковъ и то такихъ, котри платять по 5 дол. на тыждень за мѣсце коло костела.

Наибольше жебраковъ мають Хины, бо ихъ рахують на два міліоны.

***

Живцемъ похованный.

Вь Хинахъ есть дуже остре право проти злодѣевъ. Зь Гонконгъ доносять, що вь Гекшига недалеко Кантона, оденъ молодой хинчикъ Шимбумъ страшно куривъ опиумъ такъ, що не маючи уже за що го собѣ купити, почавъ красти у своихъ кривныхъ гроши. Се повтаряло ся много-кратно. Наконецъ кривный розгнѣвались и заскаржили до громадской старшины, котра засудила: чтобы злодѣя живцемъ закопати вь землю. Выкопано яму и велѣли нещасному положитись лицемъ до земли и такъ потѣмъ засыпали нещасного.

Сами собѣ шкодимъ.

Минули ся золотіи часы для работника вь Америцѣ и кто зна чи ще коли вернуться! Бувало нашъ чоловікъ що только выйшовъ зь корабля и ще не ветигъ зроби пару кроковъ по американской земли, а ту вже пытали чи хочешъ робити вь той або вь другой фабрицѣ за добру платню. А нынѣ все змінилось. Робочого люду якъ листья на деревѣ, обступаютъ фабрики и хотяи бы тѣ хотѣли завалитись, то не можуть, бо люде ихъ поподириали тай не дадутъ.

Хоть и вь тяжкихъ часахъ зь тяжкою бѣдою и наши люде, особливо по фабрикахъ, находятъ мѣсце и роблять разомъ зь Нѣмцами, зь Айришами, и т. д. Тутъ власне зачинаєть бѣда о котрой хочю розказати и звернути увагу нашихъ людей, щобъ такъ не робили, бо черезъ то сами собѣ шкодятъ. Коли нашъ чоловікъ заробить 50 або 80 дол. а змінять ихъ вь жида на краєви гроши, здаєть ся ему небыть что кто зна кѣмъ то гроша уже має. Съ той утѣхи не разъ стане говорити о томъ зь своимъ товаришомъ, що онъ уже має только долларовъ и до краю послава а айришъ думаетъ что то нашъ послава сто дол. а то були ренски. Тогда айришови не може вь головь помѣтити ся якъ то може бути, что той, або той мають такъ богато грошей? Слово по слову, тая вѣсть доносьть ся до управителя

фабрики, котрый зь того робить ужитокъ вь свой часть.

Ото якъ.

Наколи нашъ поробивши пару лѣтъ де вь какой фабрицѣ и послава тамъ 10 сотокъ на грунть, достає зь дому листъ щобъ приходивъ сей часть для того а того. Нашъ чоловікъ збирає ся ѣхати и съ тяжкою бѣдою позичивъ на дорогу одъ крайна а здибавши айриша зь котрымъ робивъ вь фабрицѣ, стає хвалити ся щобъ того айриша роззлостити бо не має за що и „чу“ купити, же онъ ѣде до краю и має только а только долларовъ, и ѣде куповати фарму и назадъ верне. И справдѣ за мѣсяць або за два напѣ чоловікъ уже ту. Йде до управителя фабрики и просить щобъ му давъ ту саму роботу що и перше мавъ. А той му одповѣдає: же для него работы не ма, бо есть богатый, має фармы вь старомъ краю — „я, каже управитель, для такихъ мѣсцъ не маю, ту суть люде що хлѣба не мають и суть тутейшии то тымъ даю роботу.“

Ото нерозважна и дурна та хвалба русина що наробила! Вь краю, який центъ мавъ, стративъ на процесахъ а пожичивъ у жида стѣвку, приѣхавъ назадъ а ту и роботу не може достати, бо черезъ свой дурный разумъ. И то не только собѣ такий чоловікъ шкодитъ але и другимъ своимъ крайнамъ. Съ того така наука: роби свое и мовчи, не хвали ся чи маєшь и кѣмъ, бо се тобѣ може пошкодити.

Правдолюбъ.

ПОСЛѢДНИ ВѢСТИ.

Шангай. Война мѣжъ хинчиками а япончиками таки на добре розпочалась. Якъ дождѣуємось зь послѣднихъ телеграмовъ, япончики вь одной битвѣ зь хинчиками стратили 1300 мужа. Япончики хотяи перенести войну зь Корей до самой середины Хинъ и просто маше ровати на Пекинъ столицю хинской державы. Вь Японіи такъ людность перенялась ненавѣстію проти хинчиковъ, що кождый хлопецъ, котрый має 15 лѣтъ, просить ся до войска.

Фабрика оружя зь Нью Гееенъ Конн. на замовленя хинского правительства, выслала оденъ міліонъ патронѣвъ.

Львовъ. Дня 6. с. м. прибувъ цѣсарь до Львова и забавить вь рускомъ городѣ чотыри дни.

Лондонъ. Англія занепокоилась черезъ те, что Росія выслала богато своихъ воен-

ныхъ кораблѣвъ до Корей и взялась до реформы флоты.

Бувшій самодержця Болгарии Стамбуловъ, зоставъ побитый камѣнями, коли ѣхавъ улищею зь суда до своего дому. Слѣбъ не полиція, тобъ бувъ укаменованный.

Честнымъ братьямъ Русинамъ и кураторамъ русской церкви вь Буффало, заявляемо, що все зрѣбѣть ся по ихъ воли, но найбудуть троха терпеливыи.

Редакция.

Слѣбъ кто знавъ зь крайновъ де буває Маріанна Кусайла а по мужу Суховацка, котра втѣкла зь швагромъ Федкомъ Куриловичемъ до Америки, най дасть знати до Редакціи „Свободы“.

У В А Г А .

Рѣкъ уплынуль водѣ часу появленя ся первого номера „Свободы“, а суть ще таки люде, котри и до сего часу не прислали предплату. Протое, заявляемо, що одъ сего числа онъ разъ больше не пошлемо поки гроши не получимо.

У В А Г А .

Хотяи приступити до „Сюзя“ най посылають вступне и мѣсячне до касіера.

Mr. John Glowa

Excelsior Pa.

И увѣдомити секретара подѣ адресою.

Rev. J. Konstantkiewicz

144 South Franklin Str.

Shamokin Pa.

* Звертаємъ увагу всѣхъ нашихъ Русинѣвъ, що маємо на складѣ всякы книжки школьній буквари, читанки, одъ першой до третьей класы. Маємо такожъ всякы поучаючи книжки зь общества „Качковского“ и другихъ. Маємо Молитвенны „Кор мѣ Души“ Есть то одна зь найкраснихъ книжокъ до моленья зь чотырма кольороваными образками и 50 на чорномъ тлѣ. Такъ само маємо Исторію Руси и книгу о „Наслѣдованю Іисуса Христа“ Тѣ книжки повинни находити ся вь каждой хатѣ русского работника.

РУСКА ТОРГОВЛЯ

ОНАРЯДОВЪ ЦЕРКОВ-
НЫХЪ ИКОНЪ, КНИГЪ И
РИЗЪ

МИХАИЛА ДЫМЕТА
ВО ЛЬВОВЪ ВЪ ГАЛИЧИНЪ

Поручае своимъ землякамъ
въ Америцѣ всякого рода
вещи церковныя и именно:

Евангеліе нового изданія въ
различныхъ прехорошихъ
оковахъ и оправкахъ отъ 55 з.
р. до 225 злр. Плащаницы
на полотнѣ отъ 18 злр. до
42 злр. на полковой матеріи
отъ 48 до 130 злр. Фелоны,
Стихарѣ, Хоругви. Фаны,
Артоси, Хлѣбницѣ, Кресты
всякого рода, Патрициі, Ча-
шѣ, Кадилницѣ, Дарохра-
нительницѣ, Пауки, лихтарѣ,
альпаковіи, мосяжніи, и
диновіи. Всякіи книги цер-
ковныя, а особливо поручае о-
бразы до Иконостасѣ въ
хорошей работѣ по дуже у-
мѣренныхъ цѣнахъ, на поло-
тнѣ якъ я посылавъ уже до
Шенандоа Па, Фріландъ
Па, Миннеаполисъ Минн. а
всѣ были совершенно задово-
лены о чомъ ся переконати
можна.

Чувъ я що въ Америцѣ забе-
рають ся жида продавати
церковныя вещи и кажутъ со-
бѣ за лихій товаръ надзви-
чайно дорого платити, для
того прошу всѣхъ а особли-
во Всечестне руске Духо-
венство и братства цер-
ковныя, котрымъ лежить на
серцю украшеніе домовъ бо-
жыхъ, щобы съ своими по-
требамы до мене удавались,
я всѣ замовленія яко Русинъ
и ващѣ родимецъ якъ можъ
найтаньше и найсовѣстнѣ-
ше виготовлю. Для того не
дайте ся ошуквати отъ лю-
дей, котри не мають изобра-
женія о церковныхъ вещахъ.
При замовленіяхъ або, об-
сталюнкахъ, прошу заразомъ
и грошѣ прислати, а слибы
замовленіе больше стояло
якъ 200 злр. или 100 дол.
то прошу долучити еще 10
злр. особно на такеу, котру
треба заплатити американь-
скому конзулеви въ Вѣдні
за подтвержденіе рахунку.

Всяки замовленія прошу по-
сылати черезъ „Свободу“
Цѣнники можно получить
въ Редакціи „Свободы“

Зостаю съ почтеніемъ
Михайлъ Дыметъ.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ
ШТОРЪ
въ
ОЛИФАНТЪ ПА.

Подъ зарядомъ
ГЕОРГІЯ ХИЛЯКА

Звѣстнаго руского патриоты.
Есть се наилучше заосмо-
транный зѣ всѣхъ шторѣвъ
во всѣхъ потребныя товары и
всякого рода по якъ най-
таньшой цѣнѣ.

Каждый тамошний Русинъ
уважаючи себе правдивымъ
и щирымъ патриотомъ, най-
спѣшитъ до своего руского
штору. Особенно нашъ га-
здынь най йдутъ громадно!
Нащо Юськовъ, Шмульвъ
спомогати? Идѣть до своего.

T. TALPASZ,
ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЪ

РУСКІЙ РЕСТОРАТОРЪ И ГОТЕЛЬНИЧІЙ.

246

PEARL ST
SHAMOKIN, PA.

Недалеко руской плебаніи.

Добрый вечеръ, друже мой!
— Добрый вечеръ, свате!
А куда такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!

..

Що за Талпашъ? Звѣдки онъ?
— Та-жъ краинѣ нашъ милый
— У него всѣ русины
— Подкрѣпляютъ силы!...

..

— Що за брындаа й пиво тамъ!
— Обходитъ ся файно!
— Обслужуе якъ братамъ!
— Таньо надвычайно!

МИХАИЛЪ ЕВЧАКЪ

Рускій
— ЕДИННІЙ —
КОНТРАКТОРЪ
и
БУДОВНИЧІЙ

—

Вилксбаръ и околицѣ,
Его камѣнне подѣ будову
есть наилучше, а работа
найтривальша.

Будуе мосты и дома, мае
власны конѣ до звозу
матеріалу.

Дае кериджѣ на похороны
на весѣли, хрестины и т. і.

Мешкае
на River Side,

Недалеко Руской Церкви.

BOLESLAW SEEGER

Поручае ся ласкавой памя-
ти крайновъ що въ его сало-
нѣ завсе свѣже пиво и рѣ-
жнорѣдны напой.

Хороша саля для забавъ и
братскихъ засѣданъ.

168. Warren & Dodley Strs.

JERSEY CITY N. J.

W. BUDZYNSKI.

122 Cedar Str.

New York.

Помежи Green-
wich i Washing-
ton улицами.

АГЕНТУРА

КОРАВЕЛНА

И КОЛІОВА.

Спродаетъ шифкарты на най-
лѣпшій линіи морской на
Бременъ и Гамбургъ. Посы-
лае грошѣ до всѣхъ части
свѣта.

Звертаемъ увагу, що яко
свой чоловѣкъ обходитъ ся
съ людьми сумлѣнно.

ПЕРША РУСКА
ГРОСЕРНЯ

Въ Джерси Сити.

Подѣ числомъ 102 Моррисъ
улицы.

Крайне повертаючи до кра-
ю чи приходячи съ краю,
най зайдуть тамъ а будуть
услужени по щиро руски.
Тамъ дасть ся имъ добру
раду и пораду о всѣмъ що
только потребно.

НАЙБОГАТША

Гросерня и Dry Goods

I. ТАЛПАША
и **Я. ЖИЛИЧА**

727. Commeree Str.
ШАМОКИНЪ ПА.

Заосмотрена съ горн ажъ до
долу въ наилучшіи товари
съ первой руки Все свѣже.

Крайне не оминайте сво-
ихъ, бо бувъ бы великій
грѣхъ! и не слава для ру-
ского народа. не забудьте

J. TALPASZ &
J. ZYLICZ

D OLDENBURG
ПРЕДПРИЕМЦЯ ПОХО-
РОНОВЪ.

77-87 Morris Str.

Jersey City N.J.

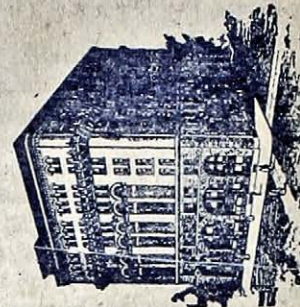
Удавайте ся въ потребѣ до
него.

KRIMMERT,

Продаю найтуныше шифка-
рты до старого краю и поси-
лаю грошѣ въ якъ найкорот-
пѣмъ часѣ певно, безпечно
безъ жадного клопоту.
Кѣлько то уже людей поси-
лаю грошѣ до старого краю
и куплю у мене шифкартъ?
а еще каденъ не скажывъ
ся що му була яка хибѣ.
Поручаюся памяти моймъ
крайнамъ остаюсъ съ глубо-
кимъ поважанемъ а не забу-
вайте на

F. MISSLER

F. MISSLER

106 WEST STREET
NEW YORK
А въ JERSEY CITY
111 Hudson STREET

САЛОНІСТИ!

Се иде о ваге добро познакомитись
зъ нами.

Сли кто купитъ у насъ хоть разъ,
а переконаеъ що добрый зробивъ
интересъ.

Зголошуйтеся до нашего складу, або
посылайте о пробку (sample)
зъ глубокимъ почтеніемъ

EMANUEL GROSS.

Importer of Wines and Liquors

Головный складъ 357 Henderson Str.

38 ESSEX STR. JERSEY CITY
NEW YORK.

FRANK WEICEL

M. SINGER.

Найлѣпшій
Найтунышій
а

на часъ напра-
вить каждому зигарки, зиг-
гары и все що въ закресъ
годинничарскій входитъ.

131 YORK STREET
JERSEY CITY, N. J.

101 MORRIS STREET!
межи Washington a Warren
улицами.
Jersey City.

Поручае свой складъ винъ
заграничныхъ всякого рода
пива, медъ, горѣлку лікеръ
по найтунышій цѣнѣ.
Незабудьте за него.

R. H. MORGAN,

3 W. CENTER ST.
SHENANDOAN PA
ФАБРИКАНТЪ

Прапорѣвъ (фаны)
Хоруговъ, Одзнакъ.
Пасовъ. Шапокъ для Вратотъ.

Фана для парады зъ най-
лѣпшого едбабу; чотыри и
повъ черезъ шесть и повъ
стоупъ со всѣма приборами
\$25, и 26.75

Пракори большіи зъ найлѣпшой мате-
ри по \$32.00 \$35.00 \$45.00 и \$50.00

Пинѣтъ по цѣнники и по
пробу до:

R. H. MORGAN
9 W. Centre Str.
SHENANDOAN, Pa.

Молись, трудись, твердись, учись, до „Союза“ запишись, до читальнѣ ходи! Бога въ серцю май, ближняго люби, церковъ посѣщай,
„Свободу“ читай! Русъ святу люби, доброму научай ся, грошей не марнуй, въ процеса не вдавай ся! Въ льотерію не грайте, только
грошѣ падѣть. Братя! намъ треба „Народного Дому“ ану екнитесь по центови! Се не забывайте!... Буде зъ васъ!